

UZASADNIENIE

Powódki B. K. i I. M. w pozwie skierowanym przeciwko (...) w S. wniosły o zobowiązanie pozwanej do wydania każdej z nich świadectwa służby i zasądzenie kwot odpowiednio 38.400 zł i 31.014,60 wraz z odsetkami ustawowymi tytułem odprawy za zwolnienie ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej (...). Powódki wniosły też o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódki podały, że do dnia 1 marca 2017 r. pełniły służbę stałą w (...), zaś w wyżej wymienionej dacie - z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 505 dalej powoływana jako „ustawa o KAS”) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 dalej powoływana jako „pwKAS”) - stały się funkcjonariuszkami (...). W związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej (...) zatrudniającej powódki otrzymały one propozycje dalszego zatrudnienia w strukturach (...) na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, co wiązało się z rozwiązaniem dotychczasowego stosunku służbowego. Każda z powódek zaakceptowała otrzymaną propozycję. W rezultacie, ich stosunek służbowy został przekształcony w stosunek pracy. W ocenie powódek, w związku ze zwolnieniem ze służby, pozwana winna niezwłocznie wydać im świadectwo służby, a nadto wypłacić odprawę, o której mowa w art. 250 ust. 1 ustawy o (...).

Na mocy zarządzenia z dnia 10 czerwca 2020 r. (k. 41) pozwy zostały zwrócone w części dotyczącej żądania zasądzenia odprawy. Zarządzenie to uprawomocniło się z dniem 27 czerwca 2020 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że w przypadku powódek nie doszło do zakończenia okresu służby w sposób skutkujący jego definitywnym wygaśnięciem, lecz doszło do jego przekształcenia w stosunek pracy. Powyższe, zdaniem pozwanej, nie było równoznaczne ze zwolnieniem ze służby, a tym samym nie stanowiło podstawy do wydania świadectwa służby i wypłaty odprawy. Podnosząc powyższe pozwana stwierdziła, że w stosunku do powódek nie zaistniała żadna z ustawowych przesłanek warunkujących wydanie świadectwa służby, a tym samym brak jest podstawy prawnej do żądania takiego dokumentu.

W piśmie z dnia 5 października 2020 r. (k. 94-95) pozwany, podtrzymując wniosek o oddalenie powództwa, wskazał, iż pozwany wydał powódkom świadectwo służby w związku z wchodzącą w życie w dniu 30 września 2020 r. zmienianą przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej. Od tego dnia uwzględniono przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy jako sposób ustania stosunku służbowego jako podstawę do wydania świadectwa służby. W związku z powyższym świadectwa służby zostały wydane i doręczone powódkom, co na wcześniejszym etapie postępowania nie było możliwe z przyczyn niezależnych od pozwanego.

Na zapytanie Sądu o wyrażenie ostatecznego stanowiska w sprawie, w tym wobec otrzymania przez powódki świadectw służby po dniu 30 września 2020 r. w piśmie z dnia 26 października 2020 r. (k 126-130) powódki podtrzymały powództwo, wnosząc nadal o wydanie im świadectw służby zgodnie z żądaniami określonymi w pozwie. Uzasadniając powyższe powódki wskazały, że otrzymane świadectwa służby zostały sporządzone w sposób niezgodny z treścią ich roszczeń wynikających z pozwu oraz ze stanowiskiem strony powodowej w niniejszej sprawie wobec wskazania w sposób błędny w treści świadectw służby, iż doszło do przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy. Zdaniem powódek powinny one otrzymać świadectwo służby jako dokument potwierdzający zakończenie stosunku służbowego zgodnie z art. 188 ustawy o (...), a nie stwierdzające przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. K. i I. M. były funkcjonariuszami (...).

Z dniem 1 marca 2017 r. powołana została Krajowa Administracja Skarbowa, która połączyła administrację podatkową, kontrolę skarbową i celną.

W wyniku reorganizacji, zgodnie z art. 165 ust. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, B. K. i I. M. stały się funkcjonariuszami (...). Następnie otrzymały one propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w (...) w S., którą to propozycję przyjęły. Przepis art. 171 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy stanowi, iż w takiej sytuacji, stosunek służbowy funkcjonariusza ulega przekształceniu w stosunek pracy z dniem 1 czerwca 2017 r.

Niesporne, a nadto dowód: pismo z dnia 24.02.2017 r. – k. 52, oświadczenie z dnia 5.06.2017 r.- k. 53, pismo z dnia 22.05.2017 r. – k. 54, pismo z dnia 9.04.2017 r. – k. 55

Pismem z dnia 7 czerwca 2019 r. B. K. i I. M. wezwały Dyrektora I. (...) w S. do wydania im świadectwa służby.

Pismem z dnia 13 czerwca 2019 r. odmówiono spełnienia ww. żądania.

Niesporne, a nadto dowód: wezwanie z potwierdzeniem nadania i odbioru - k. 16-18, k. 35-36, pismo z dnia 13.06.2019 r. – k. 32v-33

W związku ze zmianą treści przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej od dnia 30 września 2020 r., Dyrektor I. (...) w S. wystawił w dniu 30 września 2020 r. i przekazał B. K. i I. M. świadectwo służby, stwierdzające, że ich stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Niesporne, a nadto dowód: świadectwo służby z dnia 30.09.2020 r. B. K. – k. 106-107, świadectwo służby z dnia 30.09.2020 r. I. M. – k. 108-109

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Podstawę prawną stanowił przepis art. 188 ust. 1 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, zgodnie z którym funkcjonariusz zwolniony ze służby albo którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 182 pkt 2 ustawy (wygaśnięcie wskutek niezgłoszenia się do służby) albo wydalony ze (...) (...) na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

Strona pozwana swój wniosek o oddalenie powództwa w tym zakresie uzasadniała niewystąpieniem przesłanek określonych w ww. przepisie. Według niej nie doszło do zwolnienia powódek ze służby, wygaśnięcia stosunku służby, jak i wydalenia z niej. Ich stosunek służby nie zakończył się definitywnie, a jedynie uległ przekształceniu w stosunek pracy.

Należy zauważyć, że w dniu 1 czerwca 2017 r. (dacie zmiany podstawy zatrudnienia powódek) przepis art. 188 ust. 1 ustawy o KAS nie obejmował swoim unormowaniem sytuacji, w której funkcjonariusz celno-skarbowy przyjął propozycję nowych warunków zatrudnienia, o której mowa w art. 165 ust. 7 pwKAS, w następstwie czego jego stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy. Prawo do żądania świadectwa służby uzyskał natomiast funkcjonariusz, którego stosunek służby wygasł na podstawie art. 170 ust. 1 pwKAS (wskutek nieotrzymania pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby lub złożenia oświadczenia o odmowie przyjęcia

propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby). Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza ustawodawca potraktował jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 pwKAS).

Kwestię przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pwKAS rozważał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. III PZP 7/19, w której wskazał, że „nie jest to sytuacja taka, jak w zwykłym przekształceniu na podstawie art. 174 ust. 1 ustawy o KAS, gdyż wówczas stosunek służbowy funkcjonariusza, który odmówił przyjęcia propozycji pracy na podstawie umowy o pracę nie ulega zmianie (art. 174 ust. 9 ustawy o KAS; a poprzednio art. 98 ust. 9 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej - Dz.U. z 2016 r. poz. 1799). W regulacji z art. 171 ust. 1 pwKAS sytuacja jest inna. Uwarunkowana jest przede wszystkim przyjętymi przez ustawodawcę zmianami w administracji celno-skarbowej na podstawie ustaw przyjętych w 2016 r., które objęły całą służbę celną. Funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia i który jej nie przyjął nie pozostawał dalej w służbie. Wygaszał wówczas jego stosunek służbowy (art. 170 ust. 1 pwKAS). Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 tej ustawy). Regulacja określa zatem rozwiązania dla dwóch sytuacji. Pierwsza to propozycja zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a druga to wygaśnięcie stosunku służbowego w przypadku jej nieprzyjęcia. Warunkiem pierwszej jest wola (zgoda) funkcjonariusza na pracownicze zatrudnienie. Natomiast druga, czyli wygaśnięcie stosunku służbowego, następuje z mocy prawa (ex lege), gdy funkcjonariusz nie przyjmie propozycji zatrudnienia albo nie złoży oświadczenia w wyznaczonym terminie (art. 170 ust. 1 i 2 pwKAS). Oznacza to, że funkcjonariusz ma zasadniczo wpływ tylko na powstanie nowego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Nie ma natomiast wpływu na ustanie stosunku służbowego, który wygasa, gdy odmówi przyjęcia propozycji zatrudnienia pracowniczego. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że stosunek służbowy nie istnieje dalej, gdy funkcjonariusz przyjmuje propozycję pracowniczego zatrudnienia. W aspekcie dalszego zatrudnienia funkcjonariusz może zatem decydować tylko o nawiązaniu stosunku pracy. Jeżeli innej oferty dla niego nie było, to stosunek służbowy ulegał zakończeniu. Taki jest skutek regulacji opartej na wskazanej alternatywie wyboru umowy o pracę bądź wygaśnięcia stosunku służbowego.” W cytowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy zauważył też, że „prawodawca nie może zadekretować mocą ustawy zmiany stosunku służbowego w stosunek pracy. Sprzeciwia się temu zasada swobody nawiązania stosunku pracy oparta na wolnej woli zatrudnianego (art. 11 k.p.) Administracja celno-skarbowa nie może dowolnie przekształcić stosunku służbowego funkcjonariusza, gdyż zmiana stosunku służby to materia ściśle określona w pragmatyce służbowej (ustawie). Stosunek służby w sytuacji z art. 171 ust. 1 pkt 2 (pwKAS) uległ zakończeniu i jest to okres zamknięty. Zatrudnienie pracownicze jest nowym okresem, do którego zalicza się okres poprzedniej służby. Tak ukształtowana ciągłość służby i pracy nie oznacza, że nie ustał stosunek służbowy. Decyduje bowiem zasadnicza odrębność stosunku służbowego i stosunku pracy. W konsekwencji Sąd Najwyższy stwierdził, iż były funkcjonariusz celno-skarbowy ma prawo do świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 pwKAS.

Już po wydaniu tejże uchwały, w toku trwania niniejszego postępowania, na mocy Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej zmieniono treść przepisu § 5 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej z datą obowiązującą od dnia 30 września 2020 r. Po zmianie stanowi, że funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby albo którego stosunek służbowy przekształcił się w stosunek pracy świadectwo służby wydaje się w dniu zwolnienia ze służby albo przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy.

W związku z powyższym w toku procesu w dniu 30 września 2020 r. wystawiono powódkom świadectwo służby, w których stwierdzono, iż ich stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Podtrzymały one jednakże powództwo, wnosząc nadal o wydanie im świadectw służby zgodnie z żądaniami określonymi w pozwie, wskazując, że otrzymane świadectwa służby zostały sporządzone w sposób niezgodny z treścią ich roszczeń wynikających z pozwu oraz ze stanowiskiem strony powodowej w niniejszej sprawie wobec wskazania w sposób błędny w treści świadectw służby, iż doszło do przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy. Zdaniem powódek powinny one otrzymać świadectwo służby jako dokument potwierdzający

zakończenie stosunku służbowego zgodnie z art. 188 ustawy o KAS, a nie stwierdzające przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Stwierdzić jednak należy, iż żądaniem pozwu objęte było jedynie żądanie wydania świadectwa służby (vide pkt I pozwu) pomijając żądanie zasądzenia odprawy, co do którego nastąpił prawomocnie zwrot pozwu. Powódki nie występowały w sprawie z żądaniem ustalenia, że ich stosunek służby zakończył się w określonym trybie. Powódki, które po otrzymaniu świadectwa służby nie zgadzały się z jego treścią w jakiegokolwiek części, nie powinny podtrzymywać żądania wydania świadectwa służby, lecz wnosić o ich sprostowanie.

Żądanie wydania świadectwa służby to zupełnie inne żądanie niż żądanie sprostowania świadectwa służby. Pierwsze przysługuje wówczas, gdy były funkcjonariusz w ogóle nie otrzymał świadectwa służby, drugie przysługuje zaś, gdy je otrzymał, lecz jakieś treści w nim zawarte (np. co do stwierdzonej podstawy zakończenia służby) są nieprawidłowe.

Zgodnie z treścią § 6 ust. 1 i 2 powoływanego wyżej Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej – funkcjonariusz może w terminie 7 dni od otrzymania świadectwa służby wystąpić do kierownika jednostki organizacyjnej z żądaniem jego sprostowania złożonym w postaci papierowej. Kierownik jednostki organizacyjnej, w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1: 1) wydaje nowe świadectwo służby – w przypadku uwzględnienia żądania, 2) przesyła w postaci papierowej informację z podaniem przyczyn odmowy – w przypadku nieuwzględnienia żądania.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy m.in. w uchwale z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie III CZP 119/13 (OSNC 2015/1/1) - jeżeli powód po spełnieniu świadczenia przez pozwanego po doręczeniu pozwu nie cofnął pozwu, sąd oddala powództwo. Samo zaspokojenie roszczenia bez cofnięcia pozwu wywołuje skutki materialnoprawne, prowadzące do oddalenia powództwa z powodu jego bezzasadności i nie zachodzi przeszkoda w merytorycznym rozpoznaniu sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1999 r., III CKN 936/98, niepubl.). W takiej sytuacji strona powodowa jest także stroną przegrywającą proces, od której należą się stronie przeciwnej koszty postępowania jeżeli o takie wносиła.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie pozostawał w zasadzie bezsporny i ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów przedstawionych przez strony. Strony nie kwestionowały ich wiarygodności, także Sąd nie dopatrył się okoliczności, które by ją podważałyby.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o treść art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądając od powódek na rzecz pozwanego tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwoty po 120 zł.

Z:

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)